

NAPEŁNIAĆ SIĘ (23) *vb impf*

się (18), sie (5).

Pierwsze a oraz e jasne.

praes 3 sg napełnia się (7). ◊ *1 pl* napełniamy się (4). ◊ *3 pl* napełniają się (3). ◊ *praet 3 sg f* napełniała się (1). ◊ *1 pl m pers* -smy się napełniali (1). ◊ *imp 3 sg* niech się napełnia (1). ◊ *con 2 sg f* byś się napełniała (1). ◊ *3 sg m* by się napełnił (1). ◊ *1 pl m pers* byśmy się napełniali (1). ◊ *3 pl subst* by się napełniały (2). ◊ *part praes act* napełniając się (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI(XVIII) w. s.v. napełnić.

Stawać się pełnym, zaczynać mieć w sobie dużo czego; impleri Vulg (23) : FalZioł V 63v; y były wály wielce ná łódź; ták iż lię łódź nápełniáá [procella fluctus mittebat in navim ita ut impletur navis]. WujNT Mar 4/37.

napełniać się kim, czym (2): Też iestliby pęcherze były żółtawey barwy/ á k themu iżby fie wfta wodnością flegmißtą napełniały/ Tedy naprzeciwo temu. Wziąwży krochmal [...] á tym ięzyk owrzedzony pomazuy. *FalZioł V 39v; iżby też rodzaj ludzki beł ná ziemi záchowan y pomnożon/ á nápełniááj fie chorj Anyelłkie ludźmi świętymi KarnNap F3.*

W przén [czym] (2) : pżenice między plewými máło lię zda kiedy młocą: ále po odwianiu/ nápełniáią lię nią śpichlerze niebiełkie *WujNT 253; nigdy kościół Boży nie wftáie/ á Ewángelią wżytká ziemiá/ y zbáwieniem ludzkim niebo lię nápełnia. SkarKaz 240a.*

Przen (15) :

a) O uczuciach i stanach psychicznych będących często wynikiem otrzymanych łask (14) :

napełniać się czego (10): [Kochają się ludzie w dochoziemskich] Ale tákie ich kochánie/ [...] nápełnia lię wiele gorzkości. SkarKaz 637b. Cf napełniać się czego z czego; »łaski się napełniać«, »radości się napełniać«.

napełniać się czego z czego (6): [Panie Boże racz przyjąć prośby nas niegodnych] ábyłmy lię z tych zdrowia wćiefzyli/ z ktorychełmy lię choroby boiaźni (álbo fráfunku) nápełniali. LatHar 646, 283, 430, 483, 596, 619.

W charakterystycznych połączeniach: napełniać się bojami, frasunku, gorzkości.

Zwroty: »darow się napełniać« (1): O Boże/ [...] ráczże nam dać cnotę pokory prawdziwey/ ábyłmy [...] z miłościwey ręki twoiey dárow lię twych nápełniáli. LatHar 619.

»dobry się napełniać« (1): ty rękę twoię otwarzał/ á oni lię dobry twemi nápełniáią SkarKaz 278b.

»Duchem świętym się napełniać« (1): Mátká lię iego Duchem świętym nápełnia/ y iáko prorokini rzeczy niewidome widži SkarKaz 576a.

*»łaski, łaską się napełniać« [szyk zmienny] (2:1): náłz vmyłł nápełnia sie łáłką Bożą/ zá którą [...] wiecznego zbáwienia dziedźicy zołtawamy *KuczbKat 140; O iákoż to święte fá gody/ ná których Chryłtułá pożywamy/ [...] łáłki lię iego nápełniamy LatHar 103, 381.**

»radości, wesela się napełniać« [w tym: z czego (4)] (3:2): lud wżyciek rádości lię niech nápełnia SkarŻyw 67; rácz to śpráwić/ ábyłmy z przykładów tych/ wyćwiczenie bráli/ z ktorych załug wefela lię nápełniamy. LatHar 430, 283, 483, 596.

b) Fraza: bibl. »nie napełnia się ucho« = *ktoś nie rozumie i nie pamięta (1)* : Wszystkie rzeczy (i) / trudne/ niemoże (ich) żaden wymówić/ nie náfycy fię oko widząc/ áni fię nápełnia vcho słucháiąc [nec impletur auris ab audiendo]. *BudBib Eccle 1/8.*

Szereg: »nie nasycać się ani napełniać« (1): BudBib Eccle 1/8 cf Fraza.

a. O zbiornikach wodnych; przepelniać się, wy stępować z brzegów (1) :

Przysłowie: bibl. Wszystkie potoki idą do morzá/ á przed fię morze nie nápełnia fię [impletur] *BudBib Eccle 1/7.*

b. Najadać się [czym] (1) : [smacznych potraw niektórzy używając] á imi fię nápełniáiąc/ mniemáią/ áby barzo pościli *SkarŻyw 141.*

c. Wchłaniać w siebie, nasycać się [czym] (1) : [Falopi] w gárncu poléwánym błoto z táką wodą ogniem lekkim wárząc/ fukná cwykiél/ to ieft płát kliniáfty/ w wodę wetknął/ áby go kóniec dáleko nád lafczką záwiefzóny/ párá która wzgóre idzie fye nápełniał *Oczko 11.*

Formacje współrdzenne cf PEŁNIC.